

bestemt imod. — Den ærede Minister mente fremdeles, at Foredrag i Historie kunde maasse være gode nok, naar de vare frie, og Eleverne ikke vare tvungne til at høre dem; men det var hverken min Mening, at de skulde have Eksamen deri — jeg indrømmer, at det ikke godt lod sig gøre, efter som Forberedelsen maa være meget kort — eller at de skulde tvinges til at høre dem. Men naar den ærede Minister mente, at der vilde savnes Lærere til at holde Foredrag i Historie, saa maa jeg sige, at jeg vilde have stor Betænkelse ved at gaa med til saadanne anerkendte Skoler, naar Lærernes Dannelses staa paa et saaa lavt Trin, at ingen af Lærerne og ikke en Gang Bestyreren af en saadan Skole var i Stand til at holde Foredrag for Eleverne i Historie. Men jeg kan ikke tro, at det skulde staa saa slet til med disse Lærere. — Med Hensyn til Pensionsspørgsmaalet skal jeg ikke udtale mig videre, idet jeg udførlig har udtalt mig derom, da jeg første Gang havde Ordet. Jeg har heller ikke udtalt mig imod Pensionsretten, hverken for eller imod; jeg har sagt, at det skal kun bestemmes efter moden Overvejelse og ved et særligt Lovforslag, hvorledes private Skolers Lærere i denne Henseende skulle stilles.

Marineministeren (Kavn): Det er blot nogle ganske faa Bemærkninger lige overfor det ærede Medlem, som først talte, (Martensen), nemlig om Sætteskippere. Han sagde, at nu tage de ikke nogen Eksamen, og det gaar dog i det hele taget meget godt alligevel. Det er rigtigt nok; men det ærede Medlem overser en Ting, og det er, at deres Rettigheder nu ogsaa blive større, men det komme vi forøvrigt nærmere ind paa ved Behandlingen af Søneringsloven, i hvilken Sætteskippernes Rettigheder ere foreslaaede at skulle blive større; det vil jeg overlade det ærede Medlem at forhandle med min ærede Kollega, her ved Siden af (Indenrigsministeren) om, naar vi komme dertil. — Det, som det ærede Medlem, som nu sidst talte (Th. Nielsen) sagde, har jeg kun meget lidt, at bemærke til, jeg kan væsentlig kun i saa Henseende holde mig til, hvad jeg sagde før. Med Hensyn til Understøttelsen til Navigations-Skolerne, saa maa jeg bemærke, at den er i Virkeligheden nødvendig, naar disse Skoler skulle holdes paa en nogenlunde passende Højde. Det er muligt, at andre Skoler, som ere Privatskoler, ogsaa indstille til Eksaminer, som skulle tages, men ingen Understøttelse faa. Men saa have de betydelig flere Elever og altsaa større Indtægt. Her mener jeg, det paa ingen Maade

er urimeligt at give en saadan Understøttelse. Vil man gaa til den Foranstaltning at etablere Statskole, saa vil Beføstningen blive endnu betydelig større. Det er vist f. Eks. i Kommissionsbetænkningen; der er det opstillet saaledes, at ved en eneste Statskole, nemlig i København — og det vilde være billigere fremfor flere Statskoler — vilde den aarlige Udgift blive den samme, som den nu er foreslaaet at blive, naar Maximum af Understøttelsen gives; men saa vil der tillige forlanges omtrent $\frac{1}{2}$ Mill. Kroner til at bygge en stor Skolebygning, og saa formodenlig ogsaa Erstatning til de bestaaende Skoler, saa det forekommer mig ikke, at man kan sige, at denne Ordning her er den dyreste.

Th. Nielsen: Ja, det er kun en kort Bemærkning til den højtærede Minister, at jeg har ikke udtalt mig for Statskoler, jeg er aldeles ikke i Tvivl om, at de vilde blive dyrere, hvad, enten vi skulde have een eller flere; men det udelukker ikke, at dette her er for kostbart. For øvrigt misforstod den højtærede Minister mig i saa Henseende; jeg har ikke udtalt, at det var for meget, kun har jeg fremhævet, hvad Konsekvenserne deraf vilde blive, om vi vedtage Paragrafer som §§ 12 og 13 i dette Forslag.

Stilling: Naar jeg har ønsket Ordet, er det naturligvis ikke, fordi jeg, som særlig jagtyndig kan udtale mig, om Lovforslagets Enkeltheder, men for at udtale, at jeg kan tiltræde Lovforslaget, fordi jeg, fra kompetent Side har hørt, at det i et og alt vil afhjælpe de Mangler, som kaae ved den nuværende Ordning. Hvorfor jeg særlig hilser denne Lov som et Fremskridt, er, fordi den anerkender det Princip, som ogsaa fra den Stand, som jeg tilhører, bliver gjort gældende, og som gaar ud paa, at man for at blive i Stand til at udøve en vis Næring skal opfylde visse bestemte Fordringer og derved igen faa Udgang til at udøve visse Rettigheder. Og jeg haaber, at ligesom dette Lovforslag er blevet modtaget med Velvilje af det høje Ting, vil der ogsaa i sin Tid, naar der kommer et Lovforslag, fra de næringsdrivendes Side, blive taget overfor det saadanne Hensyn, som her ere tagne. Jeg skal altsaa ikke komme ind paa Lovforslagets Enkeltheder, men da dog Spørgsmaalet om Statskoler eller Ikke-Statskoler har været Genstand for særlig Omtale, skal jeg bemærke, at en Statskole absolut vil være uheldig, og det er af Ministeren oplyst, at flere Statskoler vilde blive dyrere. Det er et stort Spørgsmaal, om det, naar man er gaaet saa